

۱۵

چشم ایران به آسمان روشن شد

۱۶

اوضاع نابسامان «سامان»

۱۴

چالش مصرف داروهای گیاهی در کودکان

سه‌شنبه ۸ تیر ۱۴۰۰ :: شماره ۵۹۷۴

##آسفالت- اتوبان
محمدی از تهران:

آسفالت اتوبان آزادگان، خروجی آزادراه تهران-ساوه بسیار خراب است و باوجود درخواست‌های مکرر اقدامی بابت روکش و تعمیر آن صورت نگرفت.

##خشک-رود- جاده
لسانی از ساوه:

بیش از ۲۰سال است که از طرح هادی‌شهر خشک‌رود ساوه می‌گذرد ولی جاده منتهی به این شهرسیستم روشنایی نداردو در تردد شبانه کشته و زخمی داریم. این درحالی است که طرح تعریض این جاده نیمه‌کاره رهاشده است.

##خط-کشی- عابر
پورشریف از تهران:

جریمه خودروها به علت توقف در محل عبور عابر پیاده در چهارراه‌ها، قبل از چراغ قرمز راهنمایی و رانندگی به علت نبود خط‌کشی مناسب به‌دوراز عدالت است. بهتر است ابتدا این خطوط خط‌کشی شوند.

##وام- ودیعه
جلیلی از تهران:

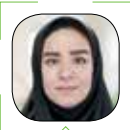
بانک‌ها برای پرداخت وام ودیعه مسکن شرایط سختی را پیش روی درخواست‌کنندگان قرار می‌دهند به‌طوری‌که بسیاری افراد از دریافت وام پشیمان می‌شوند.

##پمپ-بنزین- صف
شبیستری از تهران:

مسوولان پمپ بنزین هجرت بیشتر اوقات تعدادی از سکوهای بنزین را تعطیل می‌کنند و این موضوع باعث افزایش حجم خودروهای در صف انتظار سوخت می‌شود.

جوابیه

در پی درج پیامی در روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۰/۳/۱۸ با عنوان «افزایش نرخ کرایه تاکسی‌ها برای شهروندان ایجاد مشکل کرده است» سرپرست مدیریت روابط عمومی سازمان تاکسیرانی شهر تهران با ارسال نمابری اعلام کرد: افزایش نرخ کرایه هرسال مطابق مصوبه افزایش نرخ کرایه شورای اسلامی شهر تهران صورت می‌پذیرد و تاکسیرانان شهر تهران موظف به دریافت کرایه مطابق نرخ مصوب و برابر با مبلغ درج‌شده روی برگ‌سب نرخ کرایه‌الصاقی در شیشه جلوتاکسی هستند. باین‌حال در صورت مشاهده مواردی خارج از ضوابط ابلاغی، مراتب باید از طریق ثبت پیام در سامانه ۱۸۸۸ و با ذکر شماره انتظامی تاکسی موردنظر عملیاتی شود تا اقدام لازم برای پیگیری و برخورد قانونی صورت پذیرد.

نرگس خاتمی‌زاده

جامعه

جمعیت به‌واژه‌ای تعیین‌کننده برای پیشرفت یا عقب‌ماندگی کشوری جهان تبدیل شده است؛ آن قدر که تا سال‌ها پیش، همه بر کنترل فرزندآوری تاکید داشتند و حواس‌شان بود مبدا خانواده‌هایی که تمایل به فرزندآوری دارند، زیاد شوند و اهرم رشد و پیشرفت کشور به دست آنها کشیده‌شود. اما این روزها شرایط به گونه‌ای است که نگرش همان آدم‌ها ۱۸۰ درجه تغییر پیدا کرده و رشد و پیشرفت ۲۰ تا ۳۰ سال آینده کشور را در گرو فرزندآوری می‌بینند. این وضعیتی است که ایران و غالب کشورهای دنیا با آن روبه‌رو شده‌اند و هر کدام روش‌های حمایتی و تشویقی متفاوتی را در این‌باره در دستور کار قرار داده‌اند. روش‌هایی که زوج‌های بدون فرزند را به فرزند داشتن و دیگر خانواده‌ها را به داشتن فرزندان بیشتر ترغیب می‌کند.

تقریباً ۵۰ سال پیش از ایران رخ داد؛ اتفاقی که رفته‌رفته به کاهش رشد جمعیت این کشورها منجر شد و برخی از آنها را به رشد منفی رساند؛ «برای همین است که هر کدام از این کشورها، سیاست‌های تشویقی رفاهی برای تولد فرزند در خانواده‌ها و برای مادران و پدران در نظر گرفته‌اند، از بدیهی‌ترین و ابتدایی‌ترین نیازها مانند شیرخشک و پوشک تا دیگر نیازهای فرزندان برای رشد و پرورش». اما سیاست‌های تشویقی برای فرزندآوری در فرانسه، ترکیبی از افزایش دستمزد و امتیازات مراقبت کامل از کودکان است. مثلاً برای زنان فرانسوی که اهمیت زیادی به شغل و حرفه‌شان می‌دهند، ۱۶ هفته مرخصی زایمان با حقوق و مزایای کامل که از شش هفته پیش از تولد کودکان‌شان آغاز می‌شود، یکی از راهکارهاست. پس از این دوره، والدین می‌توانند به مرخصی سه‌ساله و بدون حقوق بروند و بعد از آن بدون هیچ محدودیتی به شغل قبلی‌شان بازگردند.

به دنبال چاره‌ای اختصاصی برای ایران

اما بررسی روش‌های تشویقی در کشورهای مختلف دنیا نشان می‌دهد هر دولتی پیش از هر مساله‌ای نیازهای جامعه‌اش را شناخته است و بعد متناسب با آن، سیاست‌های تشویقی برای افزایش جمعیت اعمال کرده است. در واقع به نظر می‌رسد برای مقابله با این بحران با نوعی از روش‌های بومی و محلی روبه‌رو هستیم که نمی‌شود نسخه آن را برای هر کشوری از جمله ایران پیچید؛ موضوعی که شهلا کاظمی پور هم به آن معتقد است: «مشخص است بسیاری از کشورهایی که ما درباره آنها حرف می‌زنیم و به سیاست‌های تشویقی و حمایتی‌شان به فرزندآوری اشاره می‌کنیم، مشکلات امروز کشور ما را نداشته‌اند و ندارند، ضمن این‌که علل کاهش باروری در کشور ما با دیگر کشورها متفاوت است، زیرا بخش زیادی از علل نبود تمایل به فرزندآوری، از نبود امنیت اقتصادی و اجتماعی نشأت می‌گیرد. مشکلاتی که نیاز به زمانی تقریباً طولانی برای برطرف شدن دارد.» در واقع از آنجا که علل نبود تمایل به فرزندآوری در ایران و سایر کشورها یکسان و شبیه هم نیست تا زمانی که زیربنای‌های موجود در کشور اصلاح نشود، اعمال روش‌ها و راهکارهای دیگر کشورها برای مقابله با این بحران، پاسخ مناسبی برای حل این مشکل نخواهد بود؛ «ما باید به دنبال راهکارهایی مختص به شرایط کشور خودمان برای ترغیب و تشویق به فرزندآوری باشیم، یعنی باید به دنبال ریشه جریان برویم که علت عدم تمایل زوجین به داشتن فرزند چه است؟ اگر اقتصادی است، تسهیلات بدهیم، اگر خدماتی است، مراکز خدماتی احداث کنیم، اگر جنبه روانی و عاطفی دارد، امکان مشاوره برای زوجین فراهم کنیم.» ضمن این‌که در این شرایط بحرانی، ما نه فقط سیاست مهاجرتی نداریم بلکه همان سیاست‌های تشویقی فرزندآوری در دوره‌های قبلی را هم رها کرده‌ایم و عملاً در حال حاضر، چاره‌ای که فقط در حد حرف نباشد و به مرحله اجرایی رسیده باشد در کشور نمی‌بینیم.

همچنان پرجمعیت

امروز کشور آلمان که یکی از پرجمعیت‌ترین کشورهای اتحادیه اروپا محسوب می‌شود، با اعمال سیاست‌های حمایت از فرزندآوری، تلاش می‌کند این عنوان را از دست ندهد. این‌طور که آمارها نشان می‌دهد جمعیت آلمان از سال ۲۰۱۷ تا به امروز رشد چشمگیری داشته است و نرخ باروری در آن در سال ۲۰۱۸ به ۱/۵۷ رسیده است. موضوعی که بخشی از آن مدیون وقوع موج گسترده‌ای از مهاجرت‌ها از خاورمیانه و شمال آفریقا است و بخش دیگر آن، نتیجه روش‌های حمایتی از خانواده‌های دارای فرزند است. کاظمی پور مهاجرت‌پذیری را یکی از راهکارهای موفق کشورهای اروپایی برای مقابله با این بحران می‌داند؛ راهکاری که البته در سیاست‌های کشور ما جایی ندارد؛ «یکی از راهکارهایی که بسیاری از کشورها به موازات سیاست‌های فرزندآوری به آن پرداخته‌اند، سیاست مهاجرت‌پذیری بوده است که در طول سال‌های گذشته با قدرت اجرایی شده و همچنان هم ادامه دارد. در واقع این کشورها، بخش بزرگی از تعدیل ساختار جمعیت‌شان را به وسیله مهاجرت جبران می‌کنند؛ سیاستی که در کشور ما جایگاهی ندارد و تفکری برای اجرایی شدن آن اتخاذ نشده اما توانسته تا حدودی به کمک دیگر کشورها بیاید و باری از هدف ثابت نگه داشتن جمعیت را بر دوش بکشد.»

اما در تازه‌ترین اقدام، صدراعظم کشور آلمان فارغ از سیاست‌های مهاجرت‌پذیری، ایجاد امنیت مالی خانواده‌ها

برای فرزندآوری در اولویت‌های اصلی این جریان قرار داده و علاوه بر پرداخت مبالغی برای تولد هر فرزند در تازه‌ترین اقدام، پیشنهاد کرده است برای مادرهایی که در خانه مراقب بچه‌های خود هستند، حقوق ۱۸۰۰ یورویی در نظر گرفته شود؛ اقدامی که به نظر می‌رسد سبب افزایش نرخ باروری در آلمان شود. حتی آلمانی‌ها آن قدر فکر همه‌جا را کرده‌اند که طرحی برای مرخصی به پدر بزرگ‌ها و مادر بزرگ‌ها هم برای نگهداری از نوه‌هایشان اختصاص داده‌اند.

مقابله با فرهنگ قدیمی

چه کسی فکرش را می‌کرد که حتی چین هم از رویکرد سخت‌گیرانه تک‌فرزندی برگردد؟ آمار از این حکایت دارد که میزان فرزندآوری خانواده‌های چینی در سال ۲۰۲۰ برای چهارمین سال متوالی ۱۵ درصد کاهش یافت. موضوعی که باعث شده این کشور پس از چند دهه اعمال سیاست کنترل جمعیت، سیاست تک‌فرزندی را لغو کرده و به دلیل مواجه شدن با چالش‌های پیری جمعیت و احتمال مواجهه با پیامدهای منفی در اقتصاد، به سیاست‌های تشویقی و تضمین رشد اقتصادی خود روی آورده است؛ آن قدر که زوج‌های چینی به تازگی اجازه داشتن سه فرزند را پیدا کرده‌اند. در برخی شهرهای این کشور خانواده‌ها به‌ازای تولد فرزند دوم و سوم، هرامه یا ارائه مشخصی دریافت می‌کنند به علاوه تا سه سالگی به کودکان یارانه شیر پرداخت می‌شود. ارائه تسهیلات تحصیلی به فرزندان خانواده‌ها، کمک‌های مالی و رفاهی، اجرای معافیت‌های مالیاتی و تسهیل شرایط زایمان کم‌هزینه برای مادران از جمله دیگر مشوق‌های دولت چین برای افزایش جمعیت بوده‌اما باید منتظر ماند و دید آیا این روش‌ها در برابر فرهنگ تک‌فرزندی که سال‌ها در چین رائج بوده، نتیجه خواهد داد یا نه؟

به دنبال غلیان احساسات

اما کشور دانمارک، فارغ از همه حمایت‌های مالی و خدماتی که به شکل‌های مختلف برای خانواده‌هایی که فرزندى به دنیا بیاورند در نظر گرفته است، با شناخت کافی از ویژگی‌های شخصیتی مردمان این کشور، دست روی احساس مسؤولیت آنها گذاشته و در قالب پویش‌های فرهنگی و تبلیغاتی به زوج‌های جوان یادآوری می‌کند چه مسؤولیت اجتماعی مهمی در مورد فرزندآوری دارند؛ مثلاً تبلیغاتی با عنوان «برای دانمارک این کار را انجام ده»، توسط یک آژانس مسافرتی دانمارکی انجام می‌شود که زوج‌های دانمارکی را تشویق می‌کند تا در سفر و در روزهای خوش، بچه‌دار شوند و به آینده کشورشان کمک کنند.

در یکی دیگر از همین پویش‌ها، جمله دیگری با مضمون «به خاطر مادرت این کار را انجام ده!» به عنوان شعار انتخاب شده است و دانمارکی‌ها را تشویق می‌کند برای شاد کردن مادر خود اقدام به فرزندآوری کنند. در تبلیغات این پویش زنان سالمندی به تصویر کشیده می‌شوند که در آرزوی داشتن نوه هستند. نرخ باروری در دانمارک ۱/۷۳ است.

وجود فرزند ان بیشتر موجب پیش‌رو و نشاط شدن کانون گرم خانواده‌ها می‌شود.

پادداشت،
پدرام کاویان
کارشناس و
پژوهشگر جمعیت

تفاوت در نیازها

تفاوت در تشویق‌ها

بدیهی است که مشوق‌های فرزندآوری برای جوامع مختلف، نیازمند همخوانی با نوع نیاز و فرهنگ آن جامعه است. البته باید در نظر داشته باشیم در کشور ما، اقتشار مختلفی وجود دارد به همین دلیل ممکن است سیاستی که در کشورهای اروپایی اجرایی می‌شود، فقط روی یکی از دهک‌های جامعه ما اثرگذار باشد اما اگر بخواهیم سیاست‌هایی فراگیر و درخور همه اقشار جامعه را اجرایی کنیم، نیازمند نگاه بومی هستیم، چون باید بررسی کنیم و ببینیم آنها در چه مؤلفه‌هایی سیاست‌گذاری کرده‌اند؟

شاید در برخی مؤلفه‌هایی که مثلاً کشورهای اروپایی به آن توجه ویژه‌ای می‌کنند، ما نقطه قوت داشته باشیم و نیازی به سرمایه‌گذاری در آن زمینه نباشد. در عین حال که ممکن است نقطه ضعفی داشته باشیم که دیگر کشورها نیازی به پرداختن به آن نداشته باشند.

به عنوان مثال، در بسیاری از کشورهایی که ما روش‌های تشویقی فرزندآوری‌شان را بررسی می‌کنیم، دسترسی به مسکن طبیعی است. آنها بعد از ازدواج، اعتباراتی در اختیارشان قرار می‌گیرد که یا خانه‌ای می‌خرند یا اجاره می‌کنند و بعد از آن هم تا سال‌های زیادی بدهی خودشان را بابت آن مسکن پرداخت می‌کنند اما موضوع دسترسی به مسکن در کشور ما شرایطی شبیه فاجعه دارد. به همین دلیل ممکن است آنها سرمایه‌گذاری خاصی بر این موضوع نکنند اما لازم است در کشور ما به عنوان اصلی‌ترین سیاست‌های حمایتی ارائه شود.

از سوی دیگر، می‌توان به این موضوع اشاره کرد که نرخ اشتغال خانم‌ها در کشور ما کمتر از ۱۵ درصد است در حالی که در بسیاری از کشورهای دیگر حدود ۵۰ درصد برآورد می‌شود، پس طبیعی است که بخش زیادی از سیاست‌های حمایتی و تشویقی برای فرزندآوری در آنها به مرخصی و حقوق و کمک‌هزینه برای روزهای بدون حقوق و حمایت‌های شغلی برای مادران اختصاص داشته باشد در حالی که در کشور ما نیاز است به‌گونه‌ای دیگر عمل شود. فراهم‌سازی بستر آسان برای ازدواج هم یکی دیگر از مسائلی است که بومی کشور ما محسوب می‌شود، چراکه در این روزها، جوانان شرایط را برای ازدواج هم مناسب نمی‌بینند چه برسد به فرزندآوری. موضوعی که در دیگر کشورها، معضل چندان بزرگی محسوب نمی‌شود.

بنابراین ترجمه سیاست‌های تشویقی کشورهای اروپایی و اجرای آنها در کشورمان رویکرد موفق نخواهد بود و در بهترین شرایط برای قشر کوچکی از جامعه کاربرد خواهد داشت.

موضوعی که نشان می‌دهد به شناختی کافی برای اجرای روش‌های تشویقی بومی جهت شکل‌گیری تمایل به فرزندآوری در جوانان و خانواده‌ها نیاز داریم.